

Droom en Daad

Ouder-Amstel is sinds 2016 een gemeente waarin de bescherming van cultureel erfgoed een integraal onderdeel vormt van het gemeentebestuur. Ten tijde van de reddingsacties voor de Antoniushoeve was het monumentenbeleid nog een ondergeschoven kindje. De niet aflatende energie van bewoners in de jaren daarna om de waarde van hun cultureel erfgoed te bewijzen, bracht dan tenslotte het beleidsplan, waarom zij zo vaak verzocht hadden.

De gemeentelijke erfgoedvisie, vastgelegd in de nota 'Het erfgoed van Ouder-Amstel, nu en in de toekomst' mag een wapenfeit heten van de wethouder die er voor verantwoordelijk voor was: Marian van der Weele - vanaf maart 2021 burgemeester van Waterland (en tevens warmhartig ambassadeur van *Met dank aan jou, Antoniushoeve*, als wethouder en donateur, en als privépersoon).

Nog in Ouderkerk, vanwege de coronamaatregelen aan haar keukentafel in de negentiger jaren wijk Benning vertelt ze, zorgvuldig haar woorden kiezend, over haar rol als bestuurder bij het behoud van 'wat mooi en oud is'.

Eerst haar eigen passie voor cultureel erfgoed: 'Ik studeerde al toen mijn vader, akkerbouwer op Noord-Beveland een stuk land kocht waarop nog een huis uit 1880 stond. Een vriend van me, een restauratie-architect, pleitte bij mijn vader en moeder om het huis te restaureren. Maar zij zagen het niet zitten, het was veel goedkoper om een nieuw huis te bouwen. Dus, hop, de sloopkogel erin, dat vond ik verschrikkelijk. Daar lag misschien het beginpunt van mijn liefde voor historische gebouwen. Toen ik net in Ouderkerk woonde, 1997, ging een boerderij afgebroken worden. Goh, wat zonde dacht ik, wat neem je eigenlijk allemaal weg als je iets afbreekt en het 'in stijl' weer opbouwt. Je krijgt nooit meer de sfeer, de identiteit van wat het was terug. In 2006 stond ik met Alexander Pechtold in de stal van de Antoniushoeve. Het was de start van de verkiezingscampagne voor de gemeentelijke verkiezingen, ik was lijsttrekker voor D66. We bezochten de Antoniushoeve omdat we die plek zo symbolisch vonden voor het contrast tussen het dorpse van het platteland en het moderne van een station en snelwegen. Ik stond tussen de koeien die er toen nog waren en het

Volharding van inwoners

Wethouder Marian van der Weele

2006 Alexander Pechtold op de boerderij
2016 Marian van der Weele met Lot Sternheim

leek alsof de tijd had stil gestaan. Dat maakte een ongelooflijke indruk.'

De bestuurder in haar ziet het behoud van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en landschappen (of de resten daarvan in archeologische vondsten) ook als een middel om een gemeenschap te verbinden. 'Als je als gemeente uitstraalt dat je in jouw monumenten de bijzondere identiteit van jouw dorp koestert, kan dat een gevoel van saamhorigheid brengen. In de winkelstraat van Ouderkerk moet het prettig winkelen zijn. Die straat moet er dus mooi uitzien. Als de inwoners die er boodschappen doen, en straks ook de bewoners van de nieuwe woonwijken, op de monumenten in die straat de geschiedenis van hun dorp kunnen teruglezen, voelen zij zich misschien meer thuis. En als mensen zich thuis en geborgen voelen geeft dat de cohesie die kan voorkomen dat we met elkaar op de vuist gaan.'

Marian van der Weele is de eerste wethouder in Ouder-Amstel met Cultureel Erfgoed als een apart beleidsgebied in haar portefeuille. Voorheen viel 'Monumentenzorg' onder Ruimtelijke Ordening. De bestuurlijke ingreep wordt gedaan in 2014, na een verkiezingscampagne waarin de werkgroep Cultureel Erfgoed (opgericht in 2008), de kennis en visie die bij de Stichting Oud-Duivendrecht, het museum in Ouderkerk en de vereniging Wolfgerus van Aemstel aanwezig zijn, bundelt (door een conferentie te organiseren) en het cultureel erfgoed op de politieke agenda weet te zetten.

De nieuwe wethouder zet haar 'vermogen iets goed te laten functioneren, en om mensen samen te brengen om gezamenlijk dingen te doen,' plus geld uit de gemeentebegroting in om eindelijk een gemeentebeleid vast te leggen. Ze heeft de tijd mee. Erfgoed staat hoog op de landelijke politieke agenda. Wel moet ze lokale partijenoten nog overtuigen. 'Die zagen de vele regels voor het beheer van monumenten als een schending van het eigendomsrecht. Nee, landelijk heb ik nooit naar een erfgoed beleid gevraagd. Eigenlijk heb ik daar nooit aan gedacht.' Lachend: 'Raar eigenlijk, maar ik was er zo van overtuigd dat mijn pad het goede was.' Ze vond haar weg in nauwe samenwerking met de werkgroep Cultureel Erfgoed: 'Ik heb me ongelooflijk kunnen laten voeden door de kunde en kennis in die werkgroep. Verder slurpte ik op provinciale en landelijke bijeenkomsten alles op dat er te weten viel. Van de verhalen over de Antoniushoeve waren me het meest de inspanningen en de vasthoudendheid van Jopie Euwe, Ans Quirijnen en Jo Blom bijgebleven. Ik besepte dat wanneer je als bestuurder met zulke kundige en betrokken inwoners een passie deelt, je iets tot stand kunt brengen. Je moet dan altijd wel een extra tandje bijzetten, maar als je dat doet, wat ik op het gebied van cultureel erfgoed echt heb gedaan, dan bereik je wat.'

Bij haar vertrek naar Waterland laat ze een toekomstbestendige erfgoedvisie achter samen met een lijst van zevenentwintig bedrijven en instellingen, kerken en begraafplaatsen, boerderijen, molens en gemalen, en woonhuizen die de

Daden van een wethouder

bescherming van de gemeente genieten. 'En een werkgroep Cultureel Erfgoed die vleugels heeft gekregen omdat wat ze wilde is uitgekomen.'

En de erfgoedvisie in de praktijk? Want die herbergt ook een spanningsveld, zie een formulering in 'Het erfgoed van Ouder-Amstel' als 'wij sluiten moderne toevoegingen niet uit, want elke periode moet de kans krijgen om zijn sporen in de geschiedenis na te laten.' Inwoners zullen die moderne toevoegingen niet altijd waarderen. 'Ik vind het alleen maar mooi als inwoners zich betrokken tonen. Zij kunnen met hun kennis van hun omgeving een bestuur ergens bewust van maken. Als je die energie weet aan te boren en in wisselwerking weet te gebruiken, is dat alleen maar mooi. Nee, dan vind ik het niet vervelend dat de Stichting Vrienden van Duivendrecht blijft hameren op het behoud van de Amsterdam Old Course, het golfterrein tussen Amsterdam Zuid-Oost en Ouder-Amstel. Ik snap het, maar dat gaat even niet. Je weegt dan het behoud van het golfterrein op tegen de extra woningen die gebouwd kunnen worden. Wel zoek ik dan naar de bewaarders van de identiteit van dat gebied. Hier is dat het historische clubhuis. Ik hoop van harte dat dat de status van gemeentelijk monument krijgt en deel gaat uitmaken van de nieuwe woonwijk, De Nieuwe Kern.'

Wat zou zij over vijftig jaar op de lijst met gemeentelijke monumenten zetten? 'Wow, pff,' heel lang stil en dan opeens: 'De nieuwe school. De twee huidige basisscholen in Ouder-Amstel komen hopelijk straks onder één dak. Hij moet zelfs nog getekend worden, maar ik hoop dat die school over vijftig jaar een voorbeeld is van hoe onderwijshuisvesting mooi, centraal en duurzaam inpast in een dorpsgemeenschap.'

